

SPRAWOZDANIA

Agnieszka Łakomy-Chłosta

Instytut Nauk o Kulturze

Uniwersytet Śląski w Katowicach

e-mail: agnieszka.lakomy@us.edu.pl

 <https://orcid.org/0000-0002-0024-0691>

Konferencja „Europejskie dziedzictwo w otwartych kolekcjach cyfrowych” (Kraków, 26 marca 2019 r.)

W kwietniu 2019 r. ukończony został projekt „Europejskie Dziedzictwo Techniczne – upowszechnianie historycznych i współczesnych publikacji z zakresu nauk technicznych w innowacyjnym środowisku informatycznym”, realizowany przez Politechnikę Krakowską we współpracy z Akademią Górniczo-Hutniczą od 2016 r. w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Podsumowaniem projektu była zorganizowana 26 marca 2019 r. w Politechnice Krakowskiej konferencja naukowa pod patronatem JM Rektora Politechniki Krakowskiej Jana Kaziora pt. „Europejskie dziedzictwo w otwartych kolekcjach cyfrowych”, poświęcona następującym zagadnieniom:

- znaczenie dziedzictwa dla społeczeństwa i przyszłych pokoleń;
- sposoby udostępniania cyfrowych zasobów nauki i kultury;
- standardy stosowane w gromadzeniu, opracowaniu i udostępnieniu obiektów cyfrowych;
- modele digitalizacji kolekcji historycznych;
- technologie digitalizacji zasobów.

Konferencję zainaugurował JM Rektor Politechniki Krakowskiej, witając zgromadzonych prelegentów i uczestników. Ponadto podkreślił znaczenie biblioteki dla działalności uczelni wyższej. W ramach wydarzenia przygotowano 10 referatów, które zostały wygłoszone przez reprezentantów instytucji zajmujących się digitalizacją zbiorów, a także zagadnieniami ochrony dziedzictwa kulturalnego.

Obrady zostały podzielone na dwie sesje. Pierwszą, dotyczącą cyfrowego dziedzictwa Europy, otworzył referat Mariusza Dziegłewskiego i Aldony Guzik pt. *Dziedzictwo kulturowe – definicje oraz praktyki korzystania z zasobów kultury*. Prelegenci przedstawili wyniki ostatniego etapu badań prowadzonych przez Małopolski Instytut Kultury oraz Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w ramach projektu „Cyfrowe praktyki i strategię upowszechniania i odbioru dziedzictwa kulturowego w Polsce w latach 2004–2014”. Ich zakres obejmował m.in. rozumienie pojęcia dziedzictwa przez decydentów, twórców i użytkowników repozytoriów cyfrowych różnego typu; ewolucje zapisów prawnych dotyczących digitalizacji; praktyki związane z korzystaniem z dziedzictwa kulturowego.

Tomasz Parkoła z Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego w swoim wystąpieniu przybliżył zagadnienia dotyczące działalności Federacji Bibliotek Cyfrowych (dalej: FBC), która ma na celu promowanie polskich zasobów kultury i nauki digitalizowanych przez instytucje uczestniczące w projekcie. Prelegent omówił trzy komponenty FBC. Przedstawił także historię przedsięwzięcia, jego organizację oraz możliwości techniczne.

W kolejnym referacie, *Digitisation and digital preservation at National Library of the Czech Republic*, Monika Holoubková, Jana Hrzimová i Pavlína Kočíšová z Biblioteki Narodowej Republiki Czeskiej omówiły projekty digitalizacyjne tej instytucji, do których zaliczyć można przede wszystkim bibliotekę cyfrową tworzoną we współpracy z Biblioteką Moraw w Brnie. Przedstawiły cele tego projektu, zasoby, używane formaty. Wspomniały też o powstałym w 2000 r. archiwum stron internetowych.

Przedstawicielki Naukowo-Technicznej Biblioteki Politechniki Lwowskiej Renata Samotyj i Tetiana Ilnyćka zaprezentowały przegląd najciekawszych i najważniejszych projektów digitalizacyjnych podejmowanych przez różne instytucje na Ukrainie. Autorki wymieniły organizatorów bibliotek cyfrowych, sposoby finansowania tego typu inicjatyw, a także ich zasoby.

Jako ostatnia w sesji pierwszej wystąpiła Joanna Sanetra-Szeli-ga z Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. W referacie pt. *O społeczno-gospodarczym potencjale dziedzictwa kulturowego* podjęła temat wpływu dziedzictwa kulturowego na poprawę jakości życia ludzi w różnych jego aspektach, na tworzenie PKB poprzez przyciąganie turystów i generowanie zysków. Autorka podała ciekawe przykłady, potwierdzające znaczenie ochrony zabytków dla rozwoju gospodarczego i społeczności lokalnej (np. kościół klepkowy w Borgund).

Po przerwie sesję drugą, poświęconą kolekcjom cyfrowym tworzonym w ramach realizowanych w Polsce projektów digitalizacyjnych, otworzyło wystąpienie organizatorów, którzy szczegółowo przedstawili założenia projektu „Europejskie Dziedzictwo Techniczne – upowszechnianie historycznych i współczesnych publikacji z zakresu nauk technicznych w innowacyjnym środowisku informatycznym”. Pracownicy Politechniki Krakowskiej opisali doświadczenia związane z przygotowaniem i realizacją projektu – m.in. jego harmonogram, zakres rzeczowy zadań. Przedstawili zasoby wytypowane do digitalizacji w dwóch kolekcjach: *Druki polskie i obce do 1918 r.* oraz *Lwowiana*, z uwzględnieniem sposobów ich konserwacji przed skanowaniem. Ponadto omówili techniczny aspekt podejmowanych działań digitalizacyjnych, a także możliwości oprogramowania do prezentacji kolekcji, opracowanego specjalnie na potrzeby projektu.

Tematem wystąpienia *Cyfrowe udostępnianie zasobów Polskiej Akademii Nauk – Biblioteki Kórnickiej* Magdaleny Biniś-Szkopek i Aleksandry Losik-Sidorskiej był projekt digitalizacyjny realizowany przez Bibliotekę Kórnicką. Autorki zaprezentowały założenia i sposób realizacji tego kilkietapowego projektu (m.in. opracowanie i udostępnianie elektronicznej bazy druków z lat 1901–1918, stworzenie platformy integrującej zasoby cyfrowe Biblioteki), skupiając się na procedurze digitalizacji, czy problemach, które wystąpiły w jej trakcie. Biblioteka Kórnicka zdecydowała się na digitalizację zarówno zbiorów specjalnych (rękopisy średniowieczne i staropolskie, dokumenty pergaminowe, inkunabuły, druki z początków drukarstwa polskiego, kartografia), jak i obiektów muzealnych oraz dokumentów ikonograficznych.

Referat pt. *Ucyfrowienie zasobów akademickich regionu kujawsko-pomorskiego dla potrzeb nauki i dydaktyki całego kraju* Karoliny Zawady z Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu był poświęcony inicjatywie podjętej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w sierpniu 2018 r. Planowany termin jej zakończenia to 2021 r. Prelegentka opowiedziała o wprowadzaniu do Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej 28 000 nowych zasobów (m.in. sprawozdań towarzystw naukowych, rękopisów, map, nut, srebrnych opraw) oraz o powiększeniu elektronicznego katalogu o nowe wpisy, które obecnie funkcjonują tylko w wersji tradycyjnej.

Aneta Kopczacka reprezentująca Muzeum Fotografii w Krakowie w wystąpieniu *Muzeum Fotografii w Krakowie w otwartych kolekcjach cyfrowych – studium przypadku* przedstawiła inicjatywy podejmowane przez swą macierzystą placówkę w celu udostępnienia zasobów w sieci

(katalog, udział w cyfrowych kolekcjach, np. Wirtualnych Muzeach Małopolski i Europeanie) oraz plany na przyszłość dotyczące opracowania nowej strony Muzeum i przygotowania nowej bazy danych.

Jako ostatni głos zabrał Andrzej Antoniak z Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach, który omówił przebieg realizacji trwającego dwa lata projektu „Opracowanie i digitalizacja zbiorów XIX-wiecznych”: przygotowania wniosku, kolejne etapy działań oraz efekty końcowe.

Zagadnienia poruszane w trakcie konferencji spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników, co potwierdziła dyskusja, jaka odbyła się po wygłoszeniu referatów w sesji drugiej. Na zakończenie organizatorzy podziękowali uczestnikom za udział, a prelegentom za wystąpienia.

Tekst wpłynął do redakcji 4 lipca 2019 r.